Η (παρακμάζουσα) Αυτοκρατορία πάει για εκλογές

Οι αμερικανικές εκλογές κυριαρχούν στη δημόσια σφαίρα· όχι απλά στις διεθνείς ειδήσεις, όχι απλά σε συζητήσεις για πολιτική αλλά σχεδόν σε όλο το φάσμα. Μπαίνεις στο Facebook για να δεις σχόλια για τη νέα σειρά της Marvel (Agatha All Along) και πέφτεις πάνω Δημοκρατικούς-Ρεπουμπλικάνους να τσακώνονται –με αφορμή το κατά βάση γυναικείο καστ της σειράς– για το αν η Καμάλα Χάρρις αξίζει όντως να είναι υποψήφια ή αν ορίστηκε υποψήφια στο όνομα της συμπερίληψης (το περίφημο DEI hire που έχει γίνει η νέα εμμονή των τραμπικών). Πας σε μπασκετική σελίδα και κάτω από ποστ για την τεράστια μισθολογική διαφορά ανδρών-γυναικών παικτών, γίνεται ακριβώς η ίδια συζήτηση. Με αφορμή το σκάνδαλο και τις καταγγελίες για σεξουαλική παρενόχληση από τον ράπερ Diddy, πολλές φορές η συζήτηση φτάνει στη φιλελεύθερη ελίτ (liberal elite) των ακτών της χώρας που κατά τις τραμπικές αφηγήσεις είναι παιδόφιλη σε μαζική κλίμακα.

Ζει μήπως η αμερικανική κοινωνία μια αναζωογόνηση της πολιτικής ζωής; Υπάρχει κάτι σαν μαζική στροφή στη δημόσια σφαίρα και την πολιτική ζωή; Τα ασυνήθιστα υψηλό ποσοστό (66% και πάνω από 175 εκατομμύρια ψήφους) συμμετοχής στις εκλογές του 2020 θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για ένα τέτοιο επιχείρημα. Ακόμα και οι δύο απόπειρες δολοφονίας τους τελευταίους τρεις μήνες απέναντι στον υποψήφιο και πρώην πρόεδρο, Ντόναλντ Τραμπ, είναι ακόμα ένα σημάδι έντασης αλλά και του ενδιαφέροντος για τις εκλογές.

Σε κάθε περίπτωση, η πόλωση είναι πραγματική· είναι πραγματική στον ψηφιακό κόσμο αλλά και στον βαθύ διχασμό της αμερικανικής κοινωνίας από τον οποίο δεν μπορεί να ξεφύγει. Η μαρξίστρια Τζόντι Ντιν έχει δίκιο όταν συνδέει αυτή τη συνθήκη με την 40ετή κυριαρχία του νεοφιλελευθερισμού, την όξυνση της ανισότητας και την υπονόμευση και των τελευταίων στοιχείων κράτους πρόνοιας μετά την κρίση του 2008. Η περιθωριοποίηση μεγάλων κομμάτων της αμερικανικής κοινωνίας –συμπεριλαμβανόμενων κάποιων κομματιών που, φαντασιακά ή μη, ανήκαν στη μεσαία τάξη– δημιούργησε το κατάλληλο υπόβαθρο για την άνοδο της alt right και του τραμπισμού αλλά και για την αποδιάρθρωση παραδοσιακών εργατικών-λαϊκών στρωμάτων από τους Δημοκρατικούς — αυτή είναι η συζήτηση από το 2016 μέχρι και σήμερα για το Rust Belt, τη «Ζώνη της Σκουριάς», τις αποβιομηχανοποιημένες πολιτείες στα βορειοανατολικά των ΗΠΑ. Δύο εξ αυτών (Μίσιγκαν, Πεννσυλβάνια) θα είναι μάλλον καθοριστικές και για τις τωρινές εκλογές. Συγχρόνως, η άνοδος του τραμπισμού δημιούργησε μια αντίρροπη κίνηση πολώνοντας (σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό) τους αφροαμερικάνους, τις γυναίκες, τη νεολαία, τους κατόχους πτυχίου κολεγίου, τους κατοίκους σε

μητροπολιτικά κέντρα και πολλές ακόμα κοινωνικές ομάδες προς τους Δημοκρατικούς.

Έτσι, διαμορφώθηκε μια παράδοξη κατάσταση· οι Ρεπουμπλικάνοι μετασχηματίστηκαν ριζικά (από το 2016 και μετά, οι αντι-τραμπ φωνές στο εσωτερικό τους έχουν εξαλειφθεί) σε ένα κόμμα που *δεν μπορεί να πάρει πλειοψηφία σε εκλογές* — και το 2016 και το 2020 υστέρησαν ποσοτικά των αντιπάλων τους και μάλλον το ίδιο θα συμβεί και τώρα. Ωστόσο, το νέο ρεύμα που εκφράζουν, κατανέμεται με τέτοιο τρόπο στις πολιτείες και αξιοποιεί τόσο καλά το εκλογικό σύστημα των ΗΠΑ (όπου ο «νικητής τα παίρνει όλα» και οι μικρές, αραιοκατοικημένες πολιτείες βγάζουν δυσανάλογα περισσότερους εκλέκτορες από τις πολυπληθείς μεγάλες) που τους καθιστά διεκδικητές μετά τις άνετες νίκες των Δημοκρατικών το 2008 και το 2012. Φυσικά αυτό εντείνει την πόλωση και οξύνει ή και επαναφέρει αντιθέσεις (ταξικές, φυλετικές, χωροταξικές) που το αμερικανικό κράτος προσπαθεί από την ίδρυση του να καταπιέσει.

Συγχρόνως, η συνθήκη αυτή διευκολύνει το «μπλέξιμο» πολιτικής, πολιτισμού και αξιών. Η αντίθεση στον Τραμπ ή στη Χάρις καθίσταται ζήτημα υπεράσπισης του τρόπου ζωής των ψηφοφόρων, ακόμα και αν δεν είναι απόλυτα σαφές (όπως θα δούμε παρακάτω) στο σε τι αντιτίθενται πολιτικά. Βέβαια, η Αμερική είναι, ούτως ή άλλως, η χώρα που κατέστησε πρώτη πορρώδη τα όρια όρια πολιτικής και lifestyle, πολιτικής και διαφήμισης και ούτως καθεξής, η κατεξοχήν χώρα-γέννησης της κοινωνίας του θεάματος. Ωστόσο, τώρα φαίνεται όλο αυτό να φτάνει σε ένα αποκορύφωμα όπου η πολιτική συγχρόνως καθίσταται πανίσχυση αλλά και νεκρή, πανταχού παρούσα αλλά στερούμενη νοήματος. Το γεγονός ότι το μιντιακό κατεστημένο στις διάφορες πλευρές του (μέσα ενημέρωσης, χόλυγουντ, σταρ) μαζί με τα ισχυρότερα κομμάτια της άρχουσας τάξης (πλην του φανατικού τραμπικού, Ίλον Μασκ) κατά βάση στηρίζουν Χάρις, δημιουργεί ακόμα μια παραδοξότητα. Οι τραμπικοί βιώνουν την προσπάθεια τους σα να μια πράξη «αντικαθεστωτική» και «ανατρεπτική», μία κίνηση απέναντι στο κατεστημένο. Με φράσεις όπως “go woke, go broke”, παρδαλές θεωρίες που συνδέουν μαρξισμό, ΛΟΑΤΚΙ άτομα και κολοσσούς όπως η Disney, φτιάχνουν ένα πλαίσιο πολιτικο-πολιτισμικής σύγκρουσης που όμοιο του δεν έχει υπάρξει στην αμερικάνικη πολιτική.

Με αυτό τον τρόπο, η αμερικανική πολιτική σκηνή διέπεται από αυτή την αντίφαση: μια ακραία πόλωση και «υπέρ-πολιτικοποίηση» των πάντων που συνδυάζεται με μια ρηχότητα και έναν φανατισμό, ενώ απουσιάζουν τα συγκεκριμένα σημεία διαφοροποίησης· ο Anton Jäger στο *New Left Review* εύστοχα περιέγραψε αυτή τη συνθήκη ως hyperpolitics. Στην πράξη αυτό οδηγεί σε μια κατάσταση που οπαδοί των Τραμπ και Χάρις «πλακώνονται» (όταν τέμνονται οι διαδικτυακές φούσκες τους) για τα fake news, για το αν ο Τραμπ είναι πράκτορας της Ρωσίας και για το αν ο υποψήφιος αντιπρόεδρος της Χάρις, Τιμ Γουόλς κατέληξε όντως στο νοσοκομείο επειδή κατανάλωσε υπερβολικά πολύ σπέρμα αλόγου (προφανώς fake αλλά και ενδεικτικό του πού πάει η συζήτηση).

Γιατί τόσος θόρυβος;

Ποιες είναι όμως οι τεράστιες πολιτικές διαφορές τους; Οι Δημοκρατικοί, για παράδειγμα, επικρίνουν τον Τραμπ για τα ρατσιστικά fake news που διαδίδει αλλά η κυβέρνηση Μπάιντεν είναι αυτή που

έπιασε ρεκόρ για τις απελάσεις ενώ η Καμάλα δίνει υποσχέσεις για ακόμα πιο σκληρό έλεγχο των συνόρων. Προφανώς, αυτά δεν σχετικοποιούν τους κινδύνους της ακροδεξιάς-τραμπικής ρητορικής που έμμεσα ισχυροποιεί τις (ουκ ολίγες) ομάδες «ανήσυχων (και ένοπλων) πολιτών» των ΗΠΑ σε συνοριακές περιοχές. Πίσω από τις γελοίες δηλώσεις Τραμπ για τους μετανάστες που τρώνε ζωάκια, ορθώνεται η απειλή του φασισμού και της μαζικής ρατσιστικής βίας. Όμως, στην πράξη, οι Δημοκρατικοί εφαρμόζουν την ίδια πολιτική με τον Τραμπ απλά πιο λουστραρισμένη, μιντιακά κατεργασμένη και με λιγότερη επιθετικότητα.

Οι συγκλίσεις δεν σταματούν εκεί. Οι Δημοκρατικοί άσκησαν δριμεία κριτική στον Τραμπ για την εξωτερική πολιτική του, ξεκινώντας από τη μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ το 2018, πράξη που τροφόδοτησε επιθετικότητα και βία κάθε είδους απέναντι στις παλαιστινιακές κοινότητες στην Ιερουσαλήμ και πυροδότησε την εξέγερση της παλαιστινιακής νεολαίας της πόλης από το 2019 για να φτάσουμε στην «Ενωτική Ιντιφάντα» το 2021. Όμως, κλείνοντας τη θητεία της, η κυβέρνηση Μπάιντεν προφανώς δεν αναίρεσε τη μεταφορά της πρεσβείας και πήγε ένα βήμα παραπέρα: έφερε τον δολοφόνο Νετανυάχου στο αμερικανικό κογκρέσο και τον καταχειροκρότησε εν μέσω της γενοκτονίας. Το μοναδικό μέλος του του κογκρέσου που πήρε καθαρή στάση ενάντια στον Νετανυάχου και αρνήθηκε να παρευρεθεί, η Ilhan Omar δέχθηκε τις επιθέσεις Δημοκρατικών και Ρεπουμπλικάνων· στην πραγματικότητα για μήνες βρίσκεται στο στόχαστρο των «προοδευτικών» και φιλελεύθερων ΜΜΕ που στηρίζουν τον Μπάιντεν και δεν δέχονται την αντιπολεμική θέση της και την άρνηση της να ψηφίσει την αποστολή χρημάτων και όπλων στο Ισραήλ.

Τα κοινά σημεία στην εξωτερική πολιτική επεκτείνονται και στον μεγάλο εχθρό, την Κίνα. Το 2018, η κυβέρνηση Τραμπ ξεκίνησε έναν εμπορικό πόλεμο με την Κίνα, με στόχο να μειώσει το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ αλλά και να αντιμετωπίσει την (υποτιθέμενη) κλοπή πατεντών και τεχνολογίας από την Κίνα. Έτσι, επέβαλλε δασμούς, αρχικά σε προϊόντα τεχνολογίας, μηχανήματα και βιομηχανικό εξοπλισμό και, στη συνέχεια σε ένα μεγάλο εύρος προϊόντων. Επιπλέον, επικαλούμενος λόγους εθνικής ασφάλειας, ο Τραμπ απαγόρευσε κάθε χρήση προϊόντων της Huawei σε όλες τις βαθμίδες της αμερικανικής κυβέρνησης και στη συνέχεια επέβαλε κυρώσεις για να περιορίσει την πρόσβαση της κινέζικης εταιρείας σε αμερικανικά μικροτσίπ. Οι Δημοκρατικοί επέκριναν αυτές τις πολιτικές που αντίκεινται στις αρχές του ελεύθερου εμπορίου καθώς και τις (όχι και τόσο) διακριτικές προσπάθειες του Τραμπ να ανακινήσει ζήτημα ανεξαρτησίας της Ταϊβάν. Ωστόσο, μετά από 4 χρόνια διακυβέρνησης Μπάιντεν, οι κυρώσεις και οι δασμοί διατηρούνται (αν και είναι διαρκώς «υπό εξέταση») ενώ το ταξίδι της προέδρου του κογκρέσου, Πελόζι στην Ταϊβάν το 2022 αποτελεί μια πολύ πιο τυχοδιωκτική επιλογή από οτιδήποτε τόλμησε ποτέ να κάνει ο Τραμπ. Στο δε θέμα της (προσπάθειας) απαγορεύσης της δημοφιλούς πλατφόρμας TikTok, στο κογκρέσο σχηματίστηκε μια ευρεία πλειοψηφία Δημοκρατικών-Ρεπουμπλικάνων που από κοινού επανέλαβαν τους κινδύνους για τη δημόσια ασφάλεια και την προστασία των προσωπικών δεδομένων των Αμερικάνων πολιτών — που ήδη τα λεηλατούν πάνω από δέκα χρόνια οι μεγάλες πλατφόρμες του GAFAM (Google, Amazon, Facebook, Apple, Microsoft) ενώ χρηματοδοτούν τις εκλογικές καμπάνιες των δύο μεγάλων

κομμάτων.

Μήπως στο θέμα της Ουκρανίας τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά δεδομένου κιόλας ότι ο Τραμπ βγήκε χάρη στη ρωσική ανάμειξη στις εκλογές του 2016 — μη ρωτάτε πώς και γιατί, δεν αποδείχθηκε ποτέ (παρότι έγιναν σχετικές επιτροπές στο Κογκρέσο) αλλά σύμφωνα με τα ινστιτούτα χάραξης πολιτικής, πρέπει να το παίρνουμε ως αυταπόδεικτο). Η κυβέρνηση Μπάιντεν στέλνει σταθερά όπλα και χρήματα στην Ουκρανία· την ίδια κατεύθυνση έχει δεσμευτεί να διατηρήσει η Καμάλα αν εκλεγεί. Ο Τραμπ και οι Ρεπουμπλικάνοι είχαν υπερψηφίσει όλα τα πακέτα συνέχισης του πολέμου μέχρι και τον Φεβρουάριο του 2024 όταν η ρεπουμπλικάνικη πλειοψηφία στο κογκρέσο μπλόκαρε ενίσχυση 95 δισεκατομμυρίων προς την Ουκρανία. Το σκεπτικό ήταν εναρμονισμένο με το "America First" του τραμπισμού: δεν μπορούμε να χαρίζουμε άλλα χρήματα στο εξωτερικό όταν η αμερικανική οικονομία δεν πάει καλά. Για αυτό τον λόγο, για δύο μήνες έγιναν διεξοδικές διαπραγματεύσεις μεταξύ των κομμάτων για την πιθανότητα ενός δανείου αντί δωρεάς (που θα μπορούσε να διαγραφεί σε δεύτερη φάση). Τελικά το δάνειο υπερψηφίστηκε καθώς η ρεπουμπλικάνικη πλειοψηφία διχάστηκε με τον ηγέτη της, Mike Johnson, να υπερψηφίζει την πρόταση των Δημοκρατικών. Σε κανένα σημείο της αντιπαράθεσης δεν αμφισβητήθηκε το αμερικανικό-νατοϊκό σχέδιο για την Ουκρανία, ασχέτως που τα προαναφερθέντα ινστιτούτα περίπου ταύτισαν τους ρεπουμπλικάνους με τη Ρωσία. Αν κάτι μάθαμε από όλη αυτή τη διαδικασία είναι ότι η ψυχροπολεμική λογική έχει επιστρέψει για τα καλά στις ΗΠΑ και ακόμα και η εθνικιστική ρητορική του Τραμπ και των πλέον φανατικών τραμπικών όπως η Marjorie Taylor Greene, μπορεί πολύ εύκολα να κατηγορηθεί ως «ρωσική προπαγάνδα» αν δεν ευθυγραμμίζεται πλήρως στην πολεμική προετοιμασία. Το ενδιαφέρον ερώτημα, που αξίζει να τεθεί, είναι γιατί το τραμπικό μπλοκ «ενεργοποίησε» τους δισταγμούς του για τη βοήθεια στην Ουκρανία και όχι στο Ισραήλ. Όμως, αυτό είναι πιθανότερο να απαντηθεί αν κοιτάξει κανείς τη στήριξη των σιωνιστικών λόμπι σε αμφότερα τα κόμματα παρά αν ψάχνει να βρει ένα τραμπικό σχέδιο εγκατάλειψης της Ουκρανίας.

Αυτό που μπορεί να διατυπωθεί ως υπόθεση εργασίας είναι το αν ισχύει η εξής διαφοροποίηση. Το τραμπικό μπλοκ θα αναζητήσει οικονομικούς όρους ανανέωσης της αμερικανικής ηγεμονίας, εντείνοντας την πίεση προς τους εχθρούς σε όλο τον πλανήτη (Κίνα, Ρωσία, Κούβα, Βενεζουέλα), ενώ οι Δημοκρατικοί είναι πλέον προσηλωμένοι στις πολεμικές αναμετρήσεις σε Ουκρανία και Παλαιστίνη. Ωστόσο, ακόμα και αυτό φαντάζει λάθος· αφενός, ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός διαχρονικά κινείται με έναν συνδυασμό στρατιωτικών επεμβάσεων-πολέμου δι' αντιπροσώπων και οικονομικής πίεσης, αφετέρου, είναι αμφισβητήσιμο ακόμα και το αν υπάρχει ένα σχετικά συνεκτικό τραμπικό σχέδιο που θα διαφοροποιείται από τα πεπραγμένα της κυβέρνησης Μπάιντεν. Οι δηλώσεις του πορτοκαλομάλλη πρώην προέδρου για το πόσο γρήγορα θα τελειώσει ο πόλεμος στην Ουκρανία αν εκλεγεί, περισσότερο είναι κούφια ρητορική και εντυπωσιοθηρική αντιπολίτευση παρά πραγματικό σχέδιο.

Υπάρχει κάποιο σημείο που διαφοροποιούνται ουσιαστικά τα δύο κόμματα; Σαφώς. Πρόκειται για το ζήτημα των άμβλώσεων. Από το 2022 και μετά, μετά την ανατροπή της ομοσπονδιακής προστασίας

στο δικαίωμα στην άμβλωση (το περίφημο Roe v. Wade), μια σειρά από πολιτείες όπου πλειοψηφούν οι Ρεπουμπλικάνοι έχουν προχωρήσει σε σημαντικούς περιορισμούς ή απαγόρευση του δικαιώματος στην άμβλωση· συγκεκριμένα, αυτή τη στιγμή σε 9 πολιτείες ισχύει καθολική απαγόρευση και σε άλλες 6 εφαρμόζονται περισσότερο ή λιγότερο αυστηροί περιορισμοί. Είναι προφανές ότι η συνθήκη αυτή πλήττει θεμελιώδη δικαιώματα των γυναικών που αναγκάζονται να καταφύγουν (στην καλύτερη περίπτωση) σε άλλες πολιτείες για πρόσβαση σε ασφαλή άμβλωση ή (στη χειρότερη) να οδηγηθούν σε ιδιαίτερα επικίνδυνες μεθόδους. Μάλιστα, στις κάλπες της 5ης Νοεμβρίου, σε 10 πολιτείες, οι ψηφοφόροι θα κληθούν να ψηφίσουν και για το δικαίωμα στην άμβλωση με το φεμινιστικό κίνημα να δίνει μια μεγάλη μάχη σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες στο Μιζούρι, τη Νεμπράσκα και αλλού. Οι Δημοκρατικοί στηρίζουν το δικαίωμα στην έκτρωση· ωστόσο, παρά τις προεκλογικές υποσχέσεις του Μπάιντεν το 2019, δεν προχώρησαν σε νομοθετική κατοχύρωση του δικαιώματος στην άμβλωση σε ομοσπονδιακό επίπεδο. Από την άλλη, ο Τραμπ με τους διορισμούς δικαστών που πραγματοποίησε στη θητεία του στο ανώτατο δικαστήριο και τον περιορισμό χρηματοδότησης σε δημόσια προγράμματα πρόσβασης σε ασφαλή άμβλωση, προφανώς κατατάσσεται στους πολέμιους — το ακόμα χειρότερο βέβαια είναι πως ο Τραμπ (που δεν υποστηρίζει την καθολική απαγόρευση της άμβλωσης) είναι μια σχετική μετριοπαθής άποψη σε αυτό το ζήτημα εντός των Ρεπουμπλικάνων.

Όσα απωθείς και όσα επανέρχονται…

Πέρα από όλα αυτά, υπάρχει ένα βασικό ζήτημα που ακροθιγώς το ακουμπούν οι δύο κύριοι πολιτικοί αντίπαλοι, παίζει σαν σιγανή μουσική υπόκρουση σε κάθε συζήτηση για τις εκλογές αλλά σχεδόν ποτέ δεν αναφέρεται ως τέτοιο: η κρίση και ο κλονισμός της αμερικανικής ηγεμονίας διεθνώς. Ήδη από το 2016, ήταν εμφανές ότι από την κρίση οι ΗΠΑ και ο δυτικός κόσμος επλήγησαν δυσανάλογα πολύ σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους. Τα δε τελευταία χρόνια οι πιέσεις εντείνονται: η αυξανόμενη επιρροή των κινέζικων επενδύσεων στην Αφρική, η αποδυνάμωση και ο εσωτερικός διχασμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης έρχονται να προστεθούν στο μάλλον αδιέξοδο αμερικανικό σχέδιο για ένταξη της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ αλλά και στον εγκλωβισμό στα σχέδια γενοκτονίας των Παλαιστινίων και διαρκούς επέκτασης του Ισραήλ που δημιουργούν αναταραχές στη Μέση Ανατολή και συσπειρώνουν ένα διευρυνόμενο, αντι-αμερικανικό μπλοκ δυνάμεων στην περιοχή. Σε αυτό το πλαίσιο, βλέπουν παραδοσιακούς συμμάχους τους (Σαουδική Αραβία, Τουρκία) να συνομιλούν με τα BRICS και, αν όχι να αποστοιχίζονται από το αμερικάνικο μπλοκ, τουλάχιστον να παίρνουν κάποιες αποστάσεις, αναζητώντας μεγαλύτερη αυτονομία.

Μαζί με αυτά, το αμερικανικό δημόσιο χρέος ανεβαίνει διαρκώς, τροφοδοτούμενο, μεταξύ άλλων, από την πολιτική ποσοτική χαλάρωσης και χαμηλών επιτοκίων την περίοδο της πανδημίας που συνέβαλε στην εκτόξευση των κερδών αλλά και την άνοδο του πληθωρισμού. Μες το 2024, η αμερικανική κυβέρνηση αναμένεται να πληρώσει τόκους για το δημόσιο χρέος αυξημένους κατά 30% σε σχέση με το 2023. Είναι πολύ πιθανό πως, όποιος και να επικρατήσει, θα αναγκαστεί να αναζητήσει έναν νέο διακομματικό συμβιβασμό για να αυξήσει το όριο του χρέους ακόμα μια φορά

μετά το 2023 όταν είχε ξεπεράσει τα 30 τρισεκατομύρια. Φυσικά, οι ΗΠΑ δεν είναι Ελλάδα και η συζήτηση περί χρεωκοπίας δεν έχει βάση ούτε φυσικά κινδυνεύουν να αποκλειστούν από τις αγορές. Όμως, η δυνατότητα τους να κινούνται τόσο ελαστικά με το χρέος (και να χρηματοδοτούν με αυτό τόσο τα κέρδη στο εσωτερικό όσο και τις πολεμικές περιπέτειες στο εξωτερικό) βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην κυριαρχία του δολαρίου στις διεθνείς αγορές — αυτό ακριβώς που ψάχνουν να ανατρέψουν μέσα από τη βαθύτερη οικονομική ενοποίηση οι χώρες των BRICS.

Το τραμπικό στρατόπεδο, αποκομμένο σε ένα βαθμό από τις παρωπίδες του «βαθέος κράτους» και των κυρίαρχων ΜΜΕ, είναι αυτό που διαισθητικά κατανοεί κάπως καλύτερα το εύρος και το βάθος των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Αυτοκρατορία. Ως αντιπολίτευση αλλά και ως πρόεδρος, ο Τραμπ (και όχι ο Μπάιντεν ή η Χάρις) είναι αυτός που αναγνωρίζει ότι «κάτι δεν πάει καλά» και για αυτό μπόρεσε να προχωρήσει σε μορφές αντιπαράθεσης όπως ο εμπορικός πόλεμος με την Κίνα που ήταν εκτός πλάνου στα πλαίσια της νεοφιλελεύθερης «Συναίνεσης της Ουάσινγκτον» όπως είχε διαμορφωθεί τα προηγούμενα 50 περίπου χρόνια. Ωστόσο, λόγω του βαθιά συντηρητικού και οπισθοδρομικού χαρακτήρα του, το τραμπικό ρεύμα τελικά αποδίδει τα προβλήματα στο «εξωτερικό» ως απόρροια της «ηθικής κατάπτωσης» στο εσωτερικό· όσο και αν φαίνεται λίγο τραβηγμένο, για την alt right, τα δικαιώματα των γυναικών, των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, η ορατότητα μειονοτήτων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων κάθε είδους είναι η *αιτία* της αμφισβήτησης της αμερικανικής ηγεμονίας — και αντιστρόφως, οι εποχές της αδιαμφισβήτητης κυριαρχίας στο εξωτερικό ερμηνεύονται ως απόρροια των σαφώς ορισμένων έμφυλων ρόλων εντός των ΗΠΑ.

Από την άλλη, οι Δημοκρατικοί ακόμα και αν σε κάποιο βαθμό συνειδητοποιούν ότι οι συσχετισμοί διεθνώς αλλάζουν, στην πράξη δεν είναι διατεθειμένοι με κανένα τρόπο να εξετάσουν κάποιες αλλαγές έστω στο επίπεδο της τακτικής ή της ρητορικής· στο μυαλό της πολεμοκάπηλης ηγεσίας των Δημοκρατικών, η οποιαδήποτε παραδοχή ότι ίσως κάτι, κάπου στο ευρύτερο σχέδιο τους να μην πηγαίνει τόσο καλά, συνιστά ανεπίτρεπτη υποχώρηση μπροστά στον «εχθρό». Τελικά και στο δικό τους μυαλό, αν υπάρχει πρόβλημα για την αμερικανική ηγεμονία, αυτό προέρχεται από το εσωτερικό, από τον τραμπισμό και τις «μάζες των αθλίων» (“basket of deplorables” όπως τους έλεγε η Κλίντον) που τον στηρίζουν.

Τα προβλήματα όμως θα παραμείνουν, όποιος και να κερδίσει. Ο κλονισμός της αμερικανικής ηγεμονίας είναι ακόμα στην αρχή και, όπως μπορεί να εξηγήσει πολύ καλύτερα από μένα κάθε σχετικός με την ψυχανάλυση, μπορείς να απωθήσεις πολλά πράγματα αλλά αυτά θα βρουν τρόπο να επανέλθουν.

Και η Αριστερά;

Μέσα σε όλο αυτό το τοπίο, υπάρχει κάποιος, έστω μικρός, χώρος για την Αριστερά; Και όχι και ναι. Ας ξεκινήσουμε από τα άσχημα: ένα μεγάλο κομμάτι της νέας αριστερής αναζήτησης των τελευταίων δέκα χρόνων, έχει εγκλωβιστεί τελείως στην επιλογή της Καμάλα (και του Μπάιντεν

νωρίτερα) στη λογική του «μικρότερου κακού». Επιπλέον, βλέποντας ίσως ότι αυτή η αφήγηση δεν θα έχει την ίδια δυναμική με το 2020 –όταν ο Τραμπ ήταν απερχόμενος πρόεδρος και η καταστροφική διαχείριση της πανδημίας σε συνδυασμό με την άνοδο του Black Lives Matter έφερνε ώθηση στον Μπάιντεν)– χρησιμοποιούν την αριστερή πτέρυγα του κόμματος για να συγκρατήσουν τη δυσαρέσκεια και την πιθανή αποχή ενός κόσμου που αρνήθηκε την κυρίαρχη αφήγηση για την Παλαιστίνη. Η επιλογή του Μπέρνι Σάντερς να βγάλει δήλωση στήριξης της Χάρις εστιάζοντας *ακριβώς στις θέσεις της για τη γενοκτονία στην Παλαιστίνη* είναι ενδεικτική. Το επιχείρημα είναι προφανές: «διαφωνώ με τη Χάρις για την Παλαιστίνη αλλά ο Τραμπ θα είναι χειρότερος»· πρόκειται για εντυπωσιακά χυδαία υποβάθμιση και σχετικοποίηση της γενοκτονίας (τα στοιχεία της οποίας παραθέτει ο ίδιος ο Σάντερς) χωρίς κιόλας να μπορεί να στοιχειοθετήσει ως προς τι θα είναι χειρότερος ο Τραμπ· επανέρχεται αυτή η λογική της δαιμονοποίησης του αντιπάλου χωρίς να μπορούμε να αποδείξουμε σε τι διαφωνούμε με αυτόν. Επιλέγοντας τον ρόλο του «αριστερού άλλοθι» της εξωτερικής πολιτικής του Μπάιντεν, ο Σάντερς ουσιαστικά παίρνει αποστάσεις από το μεγάλο κίνημα που συντάραξε τα αμερικανικά πανεπιστήμια την προηγούμενη περίοδο αλλά συγχρόνως στοχεύει σε αυτό. Γνωρίζοντας ότι η Χάρις κινδυνεύει να χάσει προς την αποχή (ή και την Τζιλ Στάιν) ψήφους νέων και προοδευτικών ανθρώπων, ο Σάντερς βγαίνει μπροστά λίγες μέρες πριν τις εκλογές για να σώσει ό,τι μπορεί. Η δήλωση αυτή έρχεται να σφραγίσει τη διάσπαση μέσα στο ευρύτερο κίνημα που έφερε τον Σάντερς στην επιφάνεια και μαζί με αυτόν μια σειρά από στελέχη της αριστερής πτέρυγας των Δημοκρατικών. Ένα τμήμα αυτού του ρεύματος ακολουθεί ήδη τον Σάντερς (με προεξάρχουσα την Αλεξάντρια Οκάσιο-Κορτέζ που έγινε το πρόσωπο του “millennial socialism” στις ΗΠΑ), είτε θεωρώντας ότι δεν υπάρχει ζωή έξω από τους μηχανισμούς του Δημοκρατικού κόμματος είτε υποκύπτοντας στην κυρίαρχη ιδεολογία που όλα καθίστανται σχετικά και επουσιώδη μπροστά στον υπέρτατο σκοπό: την εκλογική νίκη των Δημοκρατικών.

Όμως, ένα άλλο τμήμα δεν θα ακολουθήσει. Οι Democratic Socialists of America, είναι η κατεξοχήν οργάνωση της Αριστεράς που συνδέθηκε με την Κορτέζ και τον Σάντερς, είδαν τα μέλη τους να πολλαπλασιάζονται από το 2016 και μετά, προωθώντας την πρόταση του Green New Deal, του δημοκρατικού σοσιαλισμού και της παρέμβασης εντός και εκτός των Δημοκρατικών. Σήμερα, πατώντας πάνω στην κρισιμότητα της παλαιστινιακής υπόθεσης αλλά και στην πολιτική που εφάρμοσε ο Μπάιντεν στο εσωτερικό της χώρας, καλούν σε αποχή. Αναζητώντας έναν δρόμο αριστερής ριζοσπαστικής πολιτικής πέρα από το Δημοκρατικό Κόμμα, ίσως συναντηθούν (και συγκρουστούν) με μικρότερες αλλά ανερχόμενες κομμουνιστικές οργανώσεις αλλά και μεμονωμένους σοσιαλιστές αγωνιστές και αγωνίστριες που έχουν διακριθεί τα τελευταία χρόνια όπως η δημοτική σύμβουλος Σιάτλ Kshama Sawant. Πολύ περισσότερο, θα έχουν τη δυνατότητα να συναντηθούν με το ρεύμα αγωνιζόμενων που πρωτοστάτησε στο κίνημα αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη (που καθ’ υπερβολή ονομάστηκε «φοιτητική Ιντιφάντα») και δεν βολεύεται με απλοϊκά τσιτάτα για την ανάγκη υπερψήφισης των Δημοκρατικών «βρέξει-χιονίσει» (“vote blue no matter who”), ενώ σε κάποιες περιπτώσεις κινείται επιθετικά απέναντι στους πρότερους, πιο αριστερούς εκπροσώπους του μέσα στους Δημοκρατικούς.

Υπάρχουν εκλογικές επιλογές για αυτό το ρεύμα στις τωρινές προεδρικές εκλογές; Υπάρχει η Τζιλ Στάιν με το Πράσινο Κόμμα (Green Party) που θα είναι επίσης υποψήφια στις κάλπες της Τρίτης — δεν προκαλεί καμία έκπληξη ότι η υποψηφιότητα της έχει γενικώς υποβαθμιστεί στη δημοσιογραφική κάλυψη των εκλογών. Η Στάιν ήταν υποψήφια και το 2016, συγκεντρώνοντας 1% και σχεδόν 1,5 εκατομμύριο ψήφους. Επιπλέον, το κόμμα της (σε αντίθεση με τα κόμματα των Πρασίνων στην Ευρώπη) έχει σαφή αντιπολεμική στάση, αντιτίθεται στο ΝΑΤΟ και στην αποστολή όπλων και χρημάτων στο Ισραήλ και στην Ουκρανία, ενώ υποστηρίζει το Green New Deal, ασκώντας κριτική στην κυβέρνηση Μπάιντεν που δεν τήρησε καμία από τις υποσχέσεις της σε σχέση με τον περιορισμό του αποτυπώματος του διοξειδίου του άνθρακα και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγή — σε κάθε περίπτωση είναι ένα κόμμα που προτείνει κάποιες προοδευτικές μεταρρυθμίσεις και ρέπει προς τα αριστερά. Θα έχει ενδιαφέρον το τι θα καταγράψει τώρα αλλά και το αν θα αποτελέσει αποδιοπομπαίο τράγο και στόχο για τα ΜΜΕ σε περίπτωση ήττας της Χάρις. Σημαντικότερο από αυτά βέβαια είναι το αν θα υπάρξει ένας μετασχηματισμός και πού θα καταλήξει το ευρύτερο δυναμικό αριστερής αναζήτησης και η νεολαία (με την ευρεία έννοια που πιάνει και εμάς που αγγίζουμε τα 35) που σε δημοσκοπήσεις απαντά μαζικά εδώ και χρόνια ότι καλοβλέπει τον σοσιαλισμό και προκαλεί ρίγη στα συντηρητικά ιδρύματα των ΗΠΑ. Όσο μάλιστα τα απωθημένα επιστρέφουν και θα γίνεται όλο και περισσότερο σαφές ότι η Pax Americana δεν μπορεί να προχωρήσει πλέον, ίσως το πεδίο για την Αριστερά να διευρύνεται διαρκώς τα επόμενα χρόνια.